

מסורת הש"ס

או דלמא כפנים גמירי שהיי. בטומאה שאירעה לו בתוך העורה: **פלה עצמו באויר.** כדי שהיה: **טימא עצמו במזוה.** ואם תמלי לומר לר"ך שהיה למלקות בטומאה אונס ושהיה מזיד טומאה מזיד מי בעיה שהיה או לא: **גזיר בקצר.** מיר שנטמא באונס בתוך

בית הקברות דומיא דנטמא בעורה שלא נתחייב א' (בפנים) כנטיסתו כגון שנכנס לבית הקברות בשדה תיבה ומגדל ובה חזירו ופרע עליו את מעויבת גג האהל ונטמא באויר בית הקברות והסור בו לא ולא ילא ומיהו לא שהיה כדי השתחואה: **לר"ך שהיה למלקות או לא.** קרבן לא שייך הכא כלל שאין כרת במיר שנטמא וקרבן מיר טמא לאו אעון טומאה אחי אלא למיכל עליה מזירות טהרה כשאר מחוסרי כפרה ובענין זה מפורש שהיה זו במס' נזיר [יז:] **כפנים גמירי שהיה.** בטומאה עורה דשייכה בה השתחואה: **אפי' כל היום כולו.** שהיה זה נקיטתו הולך ויוצא נחת פטור: **מהו שיטורפו.** היה יוצא בקצרה ושהיה מעט וחזר והלך דרך יציאתו ושהיה מעט מהו שיטורפו לכשיעור: **כפשוטו ליה מדידה.** דלא מנטרפי דהא איהו הוא דאמר אפי' כל היום כולו: **הסס גדלה סה.** בלא הילוך כלל: **עגא מנייה אבי מרבה.** דר נחמני שהיה רבו. וכל היכא דליכא עגא מנייה רבה הוא ולא רבא: **בא לו בארובה כשיעור קצרה.** שלא בדרך הארובה אבל רך במרובה עד שלא שהיה ביציאתו אלא כשיעור דרך קצרה דהילוך בינוני מהו: **שיעור.** ארובה גמירי לחיוב וליכא: **או דלמא דוקא גמירי בארובה חייב.** לא שגא רך לא שגא לא רך: **לא ניפנה ארובה לידחות אכלו.** להמיר אפילו במרובה: **דקיימא**

לו, כסנהדרין בלאו הן השערין (דף פג.) כהן טמא ששימש בעורה בנתינת בידי שמס: **היה משכחם לה.** דאין זה כרת על כרחך בנטמא בעורה הוא דמשכחת לה דאי בנטמא בתוך ונכנס אחיזבי ליה כרת כנטיסתו: **אי לא שהיה.** בעבודתו כדי השתחואה: **היה עבד עבודה.** ארז עבודה קטנה תיעשה בפחות מכדי שהיה השתחואה: **אי אמרת בשלמא.** בכל שיעורי דמתני' בין כשהיה בין ביציאת ארובה שיעורא גמירי לחיוב כגון שיעור שהיה ביציאת קצרה או שיעור דאית ארובה בלא שהיה: **משכחם לה.** שהיה בלא חיוב כרת: **כגון דאית נפשיה בקצרה.** לאחר ששימש ושהיה בשמימוש כדי שהיה ילא לו בקצרה ואנס עצמו במרובה עד שלא שהיה שיעור עבדתו ו' ומשנטמא שיעור שהיה ויציאת קצרה דהילוך בינוני: **אלא**

ידע שהיה במקדש דאי ידע וטימא עצמו במזיד אפי' שכן אח"כ לא מייחב קרבן דהא לא שז מדיעתו הוה ואי למלקות בעי לר"ך לומר דלא התירו בו אלא לאחר שטימא עצמו דאם התירו בו קודם לא בעי שהיה כדפי' לעיל: **גזיר בקבר צריך שהיה למלקות או לא.** וא"ת והאמר בפ' ג' מינין (מיר דף מב.) וסא' גבי מיר שהיה מת מונח על כתיפו והושיטו לו מת אחר ונגע בו יכול יהא חייב ת"ל ולא יחלל במי שאינו מחולל ילא זה שמחולל ועומד ופריך מדתנן היה מטמא ואמרו לו אל תטמא אל תטמא חייב על כל אחת ואחת ומשני כחן בחיבורין כחן שלא בחיבורין משמע כל זמן שלא פירש מן המת אינו חייב במה שהושיטו לו מת אחר משום דאין מוסקיף טומאה על טומאה ו' זמן שמונה טומאה על כתיפו בו טומא טומאה ז' ולא מייחב אלא שלא בחיבורין שכבר פירש מן הראשון דמי שהיה אז נוגע בו לא היה טמא אלא טומאת ערב לכך כשחזר ונוגע בו חייב שהוסקיף טומאה בנגיעה זו דמי שהיה נוגע בו בשעת נגיעה זו יהיה טמא טומאת ז' וא"כ הכא אמאי ילקה על ההשהיה כל זמן שלא פירש וי"ל דהא דפטור ליה כשהושיטו לו מת אחר היינו בשלל הספיק להשליך מת הראשון מעליו לפיכך אינו מוסקיף טומאה אלא הכא הוא מוסקיף טומאה שכלל שעה הוא מוחזר לפרוש מן הקבר ור"ת מפרש דהא חייב בשנטמא סמוך לחשיכה דכלל פירש נמי מוסקיף לו יום אחד ע"י שהיה ונראה דההיא דמיר דמפליג בין בחיבורין בין שלא בחיבורין אחי כמ"ד במסכת שמחות (פ"ד) דאפי' באתו יום שנטמא אינו יכול לחזור ולטמא לפי שמוסקיף טומאה בחיבורין כדפרי' אכל למאן דשרי התם לטימא באתו יום עצמו דלא חשיב ליה תוספת טומאה כיון שאינו מוסקיף ימים לא אפי' דא' דשהה בר ברת הוא. הק' ר"ת מהי בן אס הוא בר כרת מ"מ איכא נפקותא טובא דהא קיימא לן (מס' דף כג.) חייב כרימות שלקו נפטרו מירי כרימתן ואם בעל כרת נשאר עליו מיתה ועוד נפקא מיהא נפקא דמי ששימש טומאה וסגן בטומאה מקדש:

ידיעות הטומאה פרק שני שבועות יז.

תל"ה עצמו באויר עורה מהו. אית ספרים דגרסי אויר עורה כעורה דמי או לא וקשה דכפרין [כל הפסולין] (ובמס' דף לב.) אמר טמא שהכניס ידו לפנים חייב דציאה במקדש שמה ציאה ובפרק כל הפסולין (ס"ד דף לב.) נמי אמר ואי אמרת ציאה במקדש שמה ציאה היכי מעייל ידיה בצדנות

משמע דאזיר נמי נתקדש ועוד אי לאו כעורה דמי א"כ כשמולין דם ואיצרים למזבח יפסל ציוצאס ונראה כגירסת הספרים דגרסי כי גמירי שהיה היכא דבר השתחואה הוא: **צריך שהיה למלקות.** בטומא עצמו בשוגג איירי אכל

אם היה סרך במקדש והתירו בו שלא יטמא עצמו בלא שהיה נמי מילקא לך כדמוכח בפרק מי שאתר הריני נזיר (מיר יז.) וסא' דקאמר התם בעי רבא נזיר והוא צבית הקצרות מי בעי שהיה או לא וקאמר ה"ד אילינא (א) דקאמר לא תמור מי בעי שהיה כו' ואין למתוה דהתם בעי רבא אי גמירי שהיה אצרי אכל בפנים למלקות פשיטא ליה דגמירי שהיה דהתם בעי אמ"ל דכפנים גמירי שהיה למלקות בתוך מהו ור"ת גרס התם רב אשי דרב אשי בעי לה (ב) הכא בסמוך: **אין צריך.** שהיה למלקות הכא משמע דלוקי אשהיה דלא קמייצעי ליה אלא אי לר"ך שהיה כשיעור השתחואה או לא וקשה בפרק בתרא דמכות (דף כה.) וסא' תנן גבי היה לובש כלאים ואמרו לו אל תלבש אל תלבש והוא פושט ולובש חייב על כל אחת ואחת ואמר רב ציצי בגמרא לא פושט ולובש ממש אלא ממניס וממילא ידו צבית אונקלי שלו רב אשי אמר אפי' לא שהיה אלא כדי לפשוט וללבוש מכלל דרב ציצי לא מחייב כשהיה

וי"ל דרב ציצי לא פליג אדרב אשי אלא דלא נחת לאשמועינן חידוש של שהיה אלא לאשמועינן דבהנכסת צבית אונקלי חייב אף על פי שאינו לובש כל המלבוש א"כ לרב ציצי לא לוקי אשהיה משום דהו לאו שאין בו מעשה והכא חייב למ"ד לאו שאין בו מעשה לוקין עליו א"כ חייב לענין איסור מלקות ולא לענין חיוב ורב אשי דפליג עליה התם וחסד שהיה כמעשה כיון דתחילת הלבישה ע"י מעשה והכא אפי' אי לא בעינן שהיה כדי השתחואה מ"מ בעינן כדי יציאה וכניסה אכל בפחות מכן לא כי היכי דבעינן גבי כלאים כדי פירש ונראה דאפי' אמ"ל לגמירי שהיה כדי השתחואה למלקות במקדש ובמיר היינו משום דדמו לשהיה דקרבן דגבי מקדש אכל לגבי כלאים פשיטא דלא גמירי דלא שייך התם השתחואה כלל: **מיימא עצמו במזיד מאי.** לר"ך לומר דשעה שטימא עצמו לא

התירו בו אלא לאחר שטימא עצמו דאם התירו בו קודם לא בעי שהיה כדפי' לעיל: **גזיר בקבר צריך שהיה למלקות או לא.** וא"ת והאמר בפ' ג' מינין (מיר דף מב.) וסא' גבי מיר שהיה מת מונח על כתיפו והושיטו לו מת אחר ונגע בו יכול יהא חייב ת"ל ולא יחלל במי שאינו מחולל ילא זה שמחולל ועומד ופריך מדתנן היה מטמא ואמרו לו אל תטמא אל תטמא חייב על כל אחת ואחת ומשני כחן בחיבורין כחן שלא בחיבורין משמע כל זמן שלא פירש מן המת אינו חייב במה שהושיטו לו מת אחר משום דאין מוסקיף טומאה על טומאה ו' זמן שמונה טומאה על כתיפו בו טומא טומאה ז' ולא מייחב אלא שלא בחיבורין שכבר פירש מן הראשון דמי שהיה אז נוגע בו לא היה טמא אלא טומאת ערב לכך כשחזר ונוגע בו חייב שהוסקיף טומאה בנגיעה זו דמי שהיה נוגע בו בשעת נגיעה זו יהיה טמא טומאת ז' וא"כ הכא אמאי ילקה על ההשהיה כל זמן שלא פירש וי"ל דהא דפטור ליה כשהושיטו לו מת אחר היינו בשלל הספיק להשליך מת הראשון מעליו לפיכך אינו מוסקיף טומאה אלא הכא הוא מוסקיף טומאה שכלל שעה הוא מוחזר לפרוש מן הקבר ור"ת מפרש דהא חייב בשנטמא סמוך לחשיכה דכלל פירש נמי מוסקיף לו יום אחד ע"י שהיה ונראה דההיא דמיר דמפליג בין בחיבורין בין שלא בחיבורין אחי כמ"ד במסכת שמחות (פ"ד) דאפי' באתו יום שנטמא אינו יכול לחזור ולטמא לפי שמוסקיף טומאה בחיבורין כדפרי' אכל למאן דשרי התם לטימא באתו יום עצמו דלא חשיב ליה תוספת טומאה כיון שאינו מוסקיף ימים לא אפי' דא' דשהה בר ברת הוא. הק' ר"ת מהי בן אס הוא בר כרת מ"מ איכא נפקותא טובא דהא קיימא לן (מס' דף כג.) חייב כרימות שלקו נפטרו מירי כרימתן ואם בעל כרת נשאר עליו מיתה ועוד נפקא מיהא נפקא דמי ששימש טומאה וסגן בטומאה מקדש:

עין משפט נר מצוה

לד א מיי פ"ה מהל' שגגות בלכה ד: **לה ב מיי פ"ג מהל' ציאת מקדש ה' כה ופ"ה מהל' שגגות שט:** **לו ג מיי פ"ז מהל' מזירות הלכה ה ע"י פ"ה ה' יען סמך לאוין רב ע"ש:** **לז ד ה' מיי פ"ג מהל' ציאת מקדש הלכה כד סמך לאוין ע"ש:** **לח ז מיי פ"ד מהל' סמך לאוין שט:**

רבינו חננאל

אדם טמא שחלה עצמו באויר עורה אם חייב משום טמא מקדש או דלמא כיון דלא נגע לאו. ועלמה בחי' (ב) וכן בעיא דרבא דבעא להתחייב קרבן ודאי גמירי לה דצריך שהיה אבל מיד למלקות צריך שהיה או לא: וכן בעיות דרב אשי טמא עצמו במזיד ועלמה ממנו עכשיו צריך שהיה או לא: וכן נזיר בקבר צריך שהיה למלקות או לא. אלו הבעיות כולן עלו בחי' וקיימא לן כל תיקו דאיסורא לחומרא. וכיוצא בנזיר כהן בזמן הזה הנכנס לבית הקברות: ירושלמי עד כמה היא השתחואה פשוט ר' יהושע בן לוי אמרו כדי שאלת שלום בין אדם לחבירו. משום ר' יוחנן אמרו כדי שאלת שלום המלמד לרב שלום עליון רבי ומירי. נטמא בעורה וצריך לצאת ויש שם שני דברים אחת ארובה כ' אמה ואחת קצרה עשר אמות. יצא בארובה חייב שהיה לו לצאת בקצרה. אבל אם יצא בקצרה פטור. אמר רבא ואפי' עקב בצד גודל פטור. והוא דלא שהיה כלום אלא מהלך עד שיצא לחוץ. בעא מיניה אבי מרב' בא ארובה דרך קצרה מהו. כגון שרץ בארובה ויצא כשיעור יציאתו בקצרה מהו. א"ל חייב לא נתנה ארובה לחיות אצלו. כלומר כולי עלמא חייב בה וזה פטור. ואתקף לה ר' יודא אי הכי דלא צריכי שיעור אלא לעולם בארובה חייב בקצרה פטור. הא דתניא טמא ששימש במיתה היכי משכחת לה. אי שהה ושימש בר ברת הוא אי לא שהה היכי שימש.

(א) גירסת רבנו עיאל דמלה קודם עיאל לר"ך שהיה למלקות ור"ה כמלה ראשונים ור"ה מהתוס'.